

EUROSYSTEM, TARGET2 SECURITIES

V roku 2016 pokračovala migrácia ďalších centrálnych depozitárov cenných papierov do TARGET2 Securities (T2S) v zmysle upraveného Programového plánu. Využívať služby T2S začali subjekty druhej a tretej migračnej vlny. V roku 2016 tak úspešne prebehla migrácia ďalších siedmich depozitárov – v marci: Interbolsa (Portugal), National Bank of Belgium Securities Settlement System (NBB-SSS), v septembri: Euroclear France, Euroclear Netherlands, Euroclear Belgium, VP Lux a VP Securities. Počnúc migráciou tretej vlny v septembri 2016 dosiahol objem spracovávaných transakcií v T2S 45 % z celkového očakávaného objemu, ktorý sa má dosiahnuť po migrácii finálnej vlny v septembri 2017. Subjekty štvrtej a finálnej migračnej vlny pokračovali v testovaní migrácie. Subjekty štvrtej migračnej vlny, ktorej súčasťou je aj CDCP, a. s. začínajú využívať služby T2S od 6. februára 2017.

Prevádzka T2S bola aj v roku 2016 stabilná, a prevádzkové chyby, ktoré sa objavili, sa dарило úspešne riešiť. Eurosystem pokračuje v dialógu s trhom aj prostredníctvom špecializovaných stretnutí „focus session“. Cieľom dialógu je zabezpečiť optimálne využívanie platformy T2S.

Pokračovala harmonizácia poskytovania služieb a národných postupov, ktorá bude naďalej jednou z prioritných tém dialógu. Eurosystem uvažuje aj o podpore ďalšieho rozvoja trhových infraštruktúr a pripravuje nové témy rozvoja: okamžité platby, konsolidácia T2 a T2S a európsky systém riadenia kolaterálu.

Eurosystem prijal na obdobie najbližších rokov stratégiu ďalšieho rozvoja trhových infraštruktúr, pričom sa zameril na prípravu riešení pre okamžité platby, konsolidáciu T2 a T2S a Európsky systém riadenia kolaterálu (ECMS). Uvedená stratégia bola nazvaná „Vision 2020 for market infrastructure and payments“. Cieľom je harmonizácia, prehĺbenie integrácie európskeho trhu, dosiahnutie úspor nákladov prostredníctvom technickej konsolidácie, a tiež predstaviť nové služby pre finančné trhy Európy. Vision 2020 nadväzuje na pripravovanú Úniu kapitálových trhov (CPU – Capital Market Union) – iniciatívu Európskej komisie.

Cieľom projektu okamžitých platieb je zabezpečiť existenciu aspoň jedného celoeurópskeho riešenia, ktoré bude ponúkať okamžité platby (24/7/365) v eurách. Eurosystem analyzuje aj možnosť poskytovať vyrovnanie platieb nepretržite.

Projekt konsolidácie T2 a T2S rieši možnosti synergie T2 a T2S, pričom očakáva technickú a funkčnú konsolidáciu oboch infraštruktúr, konsolidované harmonizované riešenia pripojenia k obojstranným štruktúram a tiež možnosti poskytovania nových služieb RTGS.

Cieľom projektu ECMS je vytvoriť spoločný európsky systém riadenia kolaterálu pre efektívnejšiu mobilizáciu kolaterálu pre menové operácie Eurosystemu. ECMS má poskytovať iba také služby, ktoré sú harmonizované na úrovni Eurosystemu. Ostatné budú musieť byť naďalej poskytované lokálnymi CMS systémami.

5 ŠTATISTIKA

Národná banka Slovenska metodicky pripravuje, zbiera, zostavuje a zverejňuje širokú škálu štatistík, ktoré slúžia na zabezpečenie výkonu jednotnej menovej politiky eurozóny, stability finančného systému Slovenskej republiky, iných činností Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB), Európskeho výboru pre systémové riziká (ESRB), Eurostatu, Banky pre medziná-

rodné zúčtovanie (BIS) a iných medzinárodných inštitúcií. Údajová základňa je tvorená údajmi finančných aj nefinančných subjektov. Tieto štatistiky využívajú okrem interných používateľov NBS aj účastníci finančných trhov, subjekty verejnej správy, médiá a v neposlednom rade aj široká verejnosť.

5.1 VÝVOJ V OBLASTI ŠTATISTIKY

V menovej a finančnej štatistike sa pokračovalo v rámci operatívnych činností ECB/ESCB vo vykazovaní individuálnych údajov bilančnej a úrokovej štatistiky vybraných bánk. Príprava zo strany Európskej centrálnej banky (ECB) na vykazovanie granulárnych údajov o úveroch mala dopad aj na metodické dotazníky. Pokračoval reporting pre ECB v rámci programu cielených dlhodobých repo operácií financovania bánk. Činnosti pracovných skupín ECB/ESCB boli orientované na skvalitnenie údajov o cenných papieroch, štatistiku za poisťovne a začalo sa s prípravou legislatívy pre vykazovanie za penzijné fondy. Príprava na analytický register s podrobnými informáciami o jednotlivých bankových úveroch naštartovala aj harmonizáciu štruktúry údajov požadovaných od bankového sektora v rámci projektu usporiadania databáz, jednotného štatistického slovníka a európskeho rámca pre vykazovanie.

Publikovalo sa tiež nové opatrenia NBS č. 9/2016, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie NBS č. 17/2014 o predkladaní výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk na štatistické účely v znení opatrenia č. 21/2015.

V oblasti štatistiky cenných papierov sa pokračovalo vo zvyšovaní kvality údajov v databázach cenných papierov Európskej centrálnej banky. Centralizovaná databáza vydaných cenných papierov (CSDB) prešla v roku 2016 dvomi významnými aktualizáciami, ktoré vychádzali z požiadaviek užívateľov. V kontexte zvyšovania kvality údajov sa ECB prostredníctvom bilaterálnych projektov s jednotlivými členskými krajinami zamerala na dopĺňanie a opravu údajov o podielových listoch investičných fondov. Metodicky sa harmonizovala klasifikácia niektorých hraničných prípadov finančných nástrojov, ktoré sa vyskytujú v rámci národných legislatív jednotlivých krajín eurozóny. V databáze držaných cenných papierov (SHSDB) sa zdokonalil rámec pre riadenie kvality údajov vykazovaných za jednotlivé sektory a bol spustený transakčný systém pre kalkuláciu tokových údajov za krajiny, ktoré transakcie priamo nezasielajú.

V štatistike štvrťročných finančných účtov sa čiastočne revidovali údaje v súvislosti s ich zosúladovaním s platobnou bilanciou a medziná-

rodnou investičnou pozíciou. Rovnako sa začalo pracovať na kompilácii spätných časových radov za obdobie rokov 2004 – 2012.

V septembri 2016 bola podpísaná Zmluva na dodávanie údajov o spoločnostiach so sídlom na území Slovenskej republiky a ich finančných a nefinančných ukazovateľov, pričom spolu s ďalšími zdrojmi tvoria údajovú základňu pre vytvorenie databázy nefinančných spoločností. Rovnako pokračovali práce na prepojení mikro a makro štatistik za sektor domácností, a to použitím údajov zo zisťovania finančnej situácie a spotreby domácností.

V štatistike vládnych financií sa diskutovala zmena parametrov kvality údajov (napr. parametre týkajúce sa analýzy revízií, celkovej stability a zmeny v úprave dlhu a deficitu) vplyvajúca na štruktúru *Správy o kvalite* s cieľom väčšej prehladnosti a zrozumiteľnosti pre užívateľov.

Aj v tomto roku pokračovala spolupráca NBS so Štatistickým úradom SR (ŠÚSR) a Ministerstvom financií SR v metodickej oblasti, pričom sa uskutočnili rokovania v súvislosti s harmonizáciou vykazovania dlhových cenných papierov za vládny sektor.

V máji 2016 bol podpísaný Dodatok k Rámcovej zmluve o vzájomnej spolupráci pri poskytovaní štatistických údajov a štatistických informácií medzi NBS a ŠÚSR. Uskutočnili sa tiež konzultácie ohľadom sektorového začlenenia rezolučného fondu Rady pre riešenie krízových situácií a Fondu na ochranu vkladov.

Pre oblasť poisťného trhu bol rok 2016 rokom radikálnych zmien. Výkazníctvo platné do roku 2015 bolo zrušené v plnom rozsahu a nahradené pre potreby dohľadu súborom nových výkazov podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES¹⁴ a súborom výkazov podľa opatrení NBS¹⁵. Pre potreby štatistiky vstúpilo začiatkom roka do platnosti Opatrenie NBS č. 20/2015¹⁶. Kompletné nároky na informačné povinnosti subjektov poisťného trhu sú doplnené Opatrením MF SR č. MF/14725/2015-74¹⁷.

Pozornosť sa sústredila predovšetkým na odstránenie technických problémov, na zlepšovanie kvality údajov a na definovanie zásad, zodpovedností a časového manažmentu sprá-

14 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poisťovania a zaistenia (Solventnosť II).

15 Opatrenie NBS č. 1/2016 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ poisťovní, na ktorú sa neuplatňuje osobitný režim, alebo zaistovníou a Opatrenie NBS č. 36/2015 o predkladaní výkazov a hlásení poisťovní, na ktorú sa uplatňuje osobitný režim.

16 Opatrenie NBS č. 20/2015 o predkladaní výkazov poisťovní, zaistovníou, pobočkou zahraničnej poisťovne, pobočkou zahraničnej zaistovne, poisťovníou z iného členského štátu, zaistovníou z iného členského štátu, dôchodkovou správcovskou spoločnosťou alebo doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou.

17 Opatrenie MF SR č. MF/14725/2015-74, ktorým sa mení a dopĺňa Opatrenie MF SR č. MF/25918/2011-74, ktorým sa ustanovuje rozsah spôsob, miesta a termíny ukladania výkazu vybraných údajov z individuálnej účtovnej závierky.

covania výkazov v spolupráci so všetkými dotknutými útvarmi NBS. V porovnaní s minulými referenčnými obdobiami sa výrazne rozšírila vykazovacia povinnosť pre pobočky poisťovní z iných členských štátov EÚ. Zjednotilo sa ich vykazovanie s poisťovňami so sídlom na území SR, čím sa dosiahlo jednotné pokrytie vykazujúcich subjektov pre informačné povinnosti nad rámec Solventnosti II na báze tzv. „host princípu“, a to pre potreby platobnej bilancie a potreby splnenia požiadaviek v zmysle Nariadenia ECB č. 1374/2014 o požiadavkách na štatistické vykazovanie pre poisťovacie korporácie.

V decembri 2016 bolo schválené nové Opatrenie NBS č. 8/2016¹⁸, v ktorom sa doladili čiastkové zmeny vo výkazoch platobnej bilancie a pre účely zberu individuálnych údajov sa zaviedol nový výkaz o cenných papieroch pre poisťovne a zaisťovne.

V oblasti kapitálového trhu prebehlo testovanie zberu údajov, funkčnosti kontrolných väzieb a automatizovaného zasielania údajov Európskemu orgánu pre cenné papiere a trhy v zmysle Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ o správcov alternatívnych investičných fondov.

Za oblasť trhu dôchodkového sporenia sa rozbehol proces prípravy Nariadenia ECB o štatistickom vykazovaní pre penzijné fondy, ktoré by malo pokrývať požiadavky ESCB, Európskeho výboru pre systémové riziká a Európskej komisie. Prebehli procedúry zisťovania pokrytia požiadaviek a nákladovej náročnosti ich vykazovania, na ktorých okrem NBS participovali subjekty dôchodkového sporenia.

V roku 2016 boli revidované a zverejnené spätné časové rady platobnej bilancie a medzinárodnej investičnej pozície, ako aj zahraničného dlhu za roky 2013 až 2015 s cieľom skvalitnenia vykazovaných údajov s pozitívnym vplyvom na položku chyby a omyly. V rámci projektu ECB začala postupná harmonizácia údajov štatistiky platobnej bilancie s údajmi štatistiky finančných účtov vrátane prijatia časového harmonogramu na najbližšie dvojročné obdobie.

Rok 2016 bol pre štatistiku nebankových subjektov rokom významných zmien. Všetky predkla-

dané hlásenia za všetky vykazujúce subjekty sa začali zbierať prostredníctvom nového informačného systému, čím bol definitívne nahradený zber v papierovej podobe. Okrem formy sa zmenila aj štruktúra jednotlivých hlásení, zároveň sa zmenila aj filozofia zberu (z kumulatívneho zberu údajov sa prešlo na zber za tzv. čisté obdobie). K výkazu o štvrťročnom hlásení za prijaté/poskytnuté služby z/do zahraničia (zbieranom v novom systéme už v roku 2015) sa pridal aj zber mesačného hlásenia o majetkových účasťach, zber mesačného hlásenia o zahraničných aktívach a pasívach a zber hlásenia o počiatočných stavoch, resp. štvrťročných údajoch voči zahraničiu. Zároveň bola k jednotlivým hláseniam vypracovaná podrobná metodika.

Povinnosť predkladania hlásení pre štatistiku nebankových subjektov zostáva aj naďalej upravená v ustanoveniach § 8 zákona NR SR č. 202/1995 Z. z. Devízový zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v znení zákona č. 602/2003 Z. z. Štruktúra, rozsah, obsah, členenie, termíny, forma, spôsob, postup a miesto predkladania je ustanovená Opatrením Národnej banky Slovenska č. 264/2015 Z. z. z 5. októbra 2015 o predkladaní hlásení podľa Devízového zákona.

5.2 INFORMAČNÉ SYSTÉMY

Od januára 2016 začala NBS zbierať a spracovávať všetky štatistické výkazy prostredníctvom informačného systému štatistický zberový portál (IS ŽZP). Počas roka boli postupne doprojektované požadované výstupy a optimalizované následné spracovania. V IS ŽZP sa rozširovala funkcionálnosť o vykazovanie aj vo formáte XBRL, prostredníctvom ktorého sa údaje pre potreby dohľadu zasielajú ECB, Európskemu orgánu pre bankovníctvo (EBA) a Európskemu orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA). Vykonali sa aj práce na príprave zasielania údajov Európskemu orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA) vo formáte ISO 20022 pre správcov alternatívnych investičných fondov.

Ku koncu roka bolo v IS ŽZP zaevidovaných približne 3 100 vykazujúcich subjektov, z toho

¹⁸ Opatrenie NBS č. 8/2016 o predkladaní výkazov poisťovní, zaisťovní, pobočkou zahraničnej poisťovne, pobočkou zahraničnej zaisťovne, poisťovníou z iného členského štátu, zaisťovníou z iného členského štátu, dôchodkovou správcovskou spoločnosťou alebo doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou (nahradilo dovtedy platné Opatrenie NBS č. 20/2015).

29 subjektov bankového sektora, 34 subjektov ostatného finančného sprostredkovania, 37 subjektov poisťného trhu, 131 subjektov kapitálového trhu (obchodníci s cennými papiermi, podielové fondy, správcovské spoločnosti, burza a centrálny depozitár), 46 subjektov trhu dôchodkového sporenia a približne 2 820 subjektov vykazujúcich podľa Opatrenia NBS o predkladaní hlásení podľa Devízového zákona.

Súčasne bolo naprojektovaných 161 výkazov, prostredníctvom ktorých sa údaje zbierajú na základe národnej legislatívy, 200 výkazov zbieraných na základe legislatívy EBA, 103 výkazov pre

EIOPA a 2 výkazy podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady o správcoch alternatívnych investičných fondov (AIFMD).

Scielom zabezpečiť prístup k historickým údajom boli začaté práce na transformácii a migrácii historických údajov do systému IS ŠZP, ktoré budú pokračovať aj v budúcom období.

Pre zabezpečenie kvality údajov a zvýšenie úrovne spracovania boli v roku 2016 ďalej rozpracované jednotlivé moduly pomocou nástroja business intelligence (BI) v oblasti analýzy cenných papierov, úrokovej štatistiky a niektorých súvahových položiek.

6 EKONOMICKÝ VÝSKUM

Ekonomický výskum sa venuje prevažne praktickým otázkam finančného, ekonomického alebo menového zamerania. Prináša však aj teoretické, modelové a technicky náročné riešenia pre podporu plnenia hlavných úloh NBS. Výstupy výskumnej činnosti sú výsledkom širšej spolupráce medzi odbornými útvarmi v rámci banky, ale aj spolupráce s odborníkmi z iných domácich i zahraničných organizácií.

Obsah realizovaných výskumných úloh odráža aktuálne potreby NBS a strednodobé tematické zameranie výskumu schválené Bankovou radou NBS. Na aktuálnosť a kvalitu výskumu dohliada nezávislý výskumný výbor, ktorý schvaľuje výskumné projekty a formuluje odporúčania pre efektívnejšie fungovanie výskumu.

Hlavnými výstupmi výskumnej činnosti NBS sú recenzované výskumné štúdiá, diskusné štúdiá a odborné analýzy NBS. V roku 2016 bolo zverejnených spolu deväť štúdií, analýz a analytických komentárov.¹⁹ Zaoberali sa problémami trhu práce a reálnej ekonomiky, ekonomického modelovania, menovej politiky a inflácie, ale aj fiškálnej politiky.

Analýza približovania sa slovenskej ekonomiky k priemeru EÚ ukázala, že ani vyšší hospodársky rast podporený potrebou dočerpania eurofondov nebol v prostredí klesajúcich relatívnych

cien dostatočný pre oživenie dobiehania priemeru EÚ vo výkonnosti a produktivite. Nedochovalo k potrebným štrukturálnym reformám, ktoré by mohli zabezpečiť podmienky pre ďalšie dobiehanie. Slovensko naďalej vykazuje vysoké regionálne rozdiely v hlavných ukazovateľoch reálnej ekonomiky.

Výskum, ktorý vychádzal z nových podrobných údajov o európskych podnikoch potvrdil, že podniky, ktoré vyvážajú svoju produkciu, sú produktívnejšie. Produktivita podnikov rastie s ich skúsenosťami a väčšinu vývozu realizuje malý počet vysoko výkonných podnikov, ktoré si udržali svoj rast aj počas krízy. Výsledky výskumu na užšej vzorke nových členských krajín EÚ potvrdili, že vývozná otvorenosť zvyšuje volatilitu podnikových výstupov. V kontraste so zisteniami platnými pre veľké a rozvinuté ekonomiky však nové výsledky podali dôkaz o tom, že vývoz viacerých odlišných produktov alebo vývoz na viacero trhov nemusí nevyhnutne viesť k vyššej stabilite tržieb vyvážajúcich podnikov.

Výsledky výskumu v oblasti ekonomického modelovania sa týkali predovšetkým nových prístupov k testovaniu platnosti základných predpokladov modelov časových radov. Jedna zo štúdií predložila empirické dôkazy o nelinearitách a odchýlkach od normálneho rozdelenia vo veľkej väčšine makroekonomických ukazovate-

¹⁹ V plnom znení dostupné na <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-vyskumu> a <http://www.nbs.sk/sk/menova-politika/analyticke-komentare>